

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Hodnocení diplomové práce – posudek oponentky

Název práce: Služby sociální péče pro seniory a jejich dostupnost v České republice

Autor: Bc. Marek Baloun

Konzultant: Ing. Bohumila Čabanová, PhD.

Oponent: Mgr. Petra Orságová

Aktuálnost tématu

Autor si zvolil téma velmi aktuální a zabývá se problémy, které jsou v systému služeb sociální péče pro seniory klíčové, a to jak z hlediska demografických projekcí i stávající věkové struktury populace v České republice a Evropě, tak z hlediska finanční udržitelnosti systému. Práce směřuje k pochopení komplexního cíle dostupnosti služeb a navržení konkrétních opatření k jeho naplnění. Dílčí otázky a celá analytická část velmi dobře popisují komplexitu a vzájemnou provázanost různých faktorů ovlivňujících dostupnost služeb. V souladu s moderním myšlením v politických špičkách na úrovni Evropské unie autor zasazuje cíl práce do hodnotových schémat, konkrétně konceptu lidských a sociálních práv, konceptu kvality života seniorů, včetně teorie sociálního vyloučení.

Cíle práce a jejich naplnění

Cíle jsou formulovány srozumitelně a tvoří logický celek. Cíle se podařilo v práci naplnit. Zvláště zdařilá je analytická část práce, která se zabývá identifikací hlavních problémů systému sociálních služeb ovlivňujících nedostupnost sociální péče pro seniory a rozбором demografických a společenských trendů. Autor dokladuje svoji analýzu nadprůměrně kvalitním souborem datových údajů. Analyzované problémy a dokladovaná data jsou ve shodě, tedy opravdu vypovídají o řešené problematice. Naplnění cíle týkajícího se výběru aktérů a zjišťování jejich role je samo o sobě analyticky dost náročná a dlouhodobá záležitost. Jak autor sám zmiňuje, volí ve své práci normativní metodologický přístup, což se promítá i do výběru aktérů a umožňuje tento cíl naplnit.

Metodologie

Autor si zvolil normativní metodologický přístup, který je pro zkoumané otázky legitimní, i když ne jediný možný. Vybrané metody odpovídají zkoumaným otázkám. Jak již bylo zmíněno, autorovi se podařilo shromáždit a zanalyzovat aktuální a relevantní datové zdroje. Výběr metod je dostatečně pestrý a sběr dat v terénu koresponduje s předchozí analýzou dokumentů. Zjištění v analytické části práce se daří koncentrovat k základním otázkám diplomové práce.

Obsah práce

Diplomová práce je velmi dobře strukturovaná. Jednotlivé části jsou zpracovány poctivě, nechybí vymezení pojmů a zevrubná analýza právního rámce zkoumané problematiky. Poněkud rozsáhlá je část, která analyzuje názory expertů z oblasti služeb sociální péče pro seniory. Je zpracována formou výčtu výpovědí jednotlivých expertů a následného souhrnu a třídění do kategorií na základě zvolené minimální frekvence výskytu odpovědi pro zahrnutí do souhrnu. Autor nabízí maximální možnou empirickou informaci, ale možná není nutné uvádět veškerá primární data přímo do textu, pokud tím autor nesleduje nějaký nevyřčený

záměr. Za poněkud neetické považuji vyjmenování oslovených expertů, kteří nespolupracovali na výzkumu (str. 72).

Obecně lze říci, že autor provedl výbornou analýzu současného systému služeb sociální péče pro seniory a identifikaci překážek pro jeho úspěšné působení. Syntetickou část práce lze najít v dílčích shrnutích v části analytické. Autor podtrhuje potřebnost efektivního systému služeb (str. 120), i když v konkrétním výčtu mnoha doporučení zatím není zmínka o konkrétnější finanční rozvaze pro zavedení nových nástrojů nebo posílení stávajících, pro podporu transformačního procesu apod.

I když autor vychází z konceptu lidských a sociálních práv a konceptu kvality života seniorů, v závěrečných doporučeních toto normativní hodnotové ukotvení možná trochu pomíjí, minimálně ve smyslu nezahrnutí požadavku účinnosti (tedy nejen hospodárnosti a finanční efektivity) do systému základních funkčních prvků efektivního systému služeb sociální péče pro seniory (tamtéž). Požadavek kvality ve smyslu účinnosti totiž komplikuje např. požadavek nastavení rovných podmínek pro obdržení dotace pro všechny poskytovatele apod.

Formální úprava práce

Diplomová práce je po formální stránce výborná. V seznamu použitých zdrojů bych jen u nepublikovaných prací doporučila opatrně uvádět vydavatele pro případ, že by chtěl práci někdo dohledávat.

Celkové hodnocení práce:

**Diplomovou práci pana Marka Balouna považuji za velmi zdařilou.
Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.**

Otázky k obhajobě:

- 1) Jakým způsobem, a jestli vůbec, zasahuje kritérium účinnosti poskytovaných služeb/péče do efektivnosti systému služeb sociální péče pro seniory, jak je navržena autorem ve schématu č. 7 na str. 120 diplomové práce?
- 2) Uveďte, prosím, dvě až tři konkrétní prioritní opatření, která by měla vést ke snížení celkové finanční náročnosti na zabezpečení péče o potřebné seniory, jak je uvedeno v závěru na str. 128. Pokuste se obhájit jejich realizovatelnost.

V Praze dne 22. ledna 2010

**Mgr. Petra Orságová
oponentka práce**